

Pag-unawa at Pagkilala sa Pang- aabuso

Pag-unawa sa Mga Uri ng Pang-aabuso

- Ang pang-aabuso ay anumang aksyon kung saan sinadyang gawan ng kasamaan o saktan ng isang tao ang iba
- Maraming uri ang pang-aabuso
- **May limang pangunahing uri ang pang-aabuso:**
 1. Pisikal na Pang-aabuso
 2. Emosyonal na Pang-aabuso
 3. Sekswal na Pang-aabuso
 4. Pinansyal na Pang-aabuso
 5. Pang-aabuso sa pamamagitan ng Pagpapabaya

Ang pang-aabuso ay magpapabago sa paraan ng pagtrabaho ng utak at katawan.

Kailangang isumbong ang lahat ng pag-aabuso.

Pisikal na Pang-aabuso

- Ang pisikal na pang-aabuso ay kapag ang isang tao ay nagdudulot ng sinadyang pinsala sa katawan ng ibang tao
- Maaaring kabilang dito ang pagsapak, pagsampal, pagsuntok, pagsipa, pag-alog, pagsunog, at pagkagat
- **Palatandaan ng Pisikal na Pang-aabuso:**
 - Hindi maipaliwanag na mga pasa, sugat, kalmot, o mga galos
 - Nabaling mga buto o iba pang mga pinsala
 - Napunit o may dugong pananamit
 - Pamamaga
 - Mga problema sa paghinga mula sa pagkalunod, pagka-suffocate, pagkalason

Emosyonal o Sikolohikal na Pang-aabuso

- Ang emosyonal na pang-aabuso ay kapag sinusubukan ng isang tao na kontrolin ang iba sa pamamagitan ng pagpuna, panghihiya, pinapahiya, sinisisi, o minamanipula ang mga ito
- Minsan ang emosyonal na pang-aabuso ay maidudulot sa isang tao bilang bunga ng ibang mga uri ng pang-aabuso
- **Palatandaan ng Emosyonal na Pang-aabuso:**
 - Biglang takot sa isang tao o lugar
 - Paiba-iba ng mood o depresyon
 - Hindi makatulog, mga bangungot
 - Pag-alis mula sa mga sitwasyong panlipunan tulad ng paaralan o trabaho

Sekswal na Pang-aabuso

- Ang sekswal na Pang-aabuso ay anumang uri ng di gustong sekswal na gawain, karaniwang nag-uugnay ng pisikal na kontak
- Nagaganap ang pang-aabuso kapag gumagamit ng lakas ang isang tao, nananakot, o sekswal na nananamantala sa ibang tao na hindi tumututol o hindi makakatutol
- **Palatandaan ng Sekswal na Pang-aabuso:**
 - Pananakit o pagdurugo sa ari o puwit
 - Napunit o may dugong damit
 - Madalas o pabalik-balik na urinary tract infections (UTIs)

Pinansyal na Pang-aabuso o Pananamantala

- Ang pinansyal na pang-aabuso ay kapag ang isang tao ay sumusubok na kontrolin ang kakayahan ng ibang tao para makuha, magamit, o mahawakan ang kanilang pera o mga resource
- Maaaring magaganap ito sa mga relasyon, o sa pamamagitan ng mga scam online o sa telepono
- **Palatandaan ng Pisikal na Pang-aabuso:**
 - Nawawalang pera o mga credit card
 - Mga pagbabago sa kaugalian ng paggasta o mga pag-withdraw sa ATM
 - Hindi nabayaranang mga bill, mga abiso ng pagpapaalis o pinutol na mga utility

Pang-aabuso sa Pamamagitan ng Pagpapabaya

- Ang pagpapabaya ay isang uri ng pang-aabuso, maaari itong magaganap kapag pinabayaang mga DPS, magulang, o ibang mga tagapag-alaga ang kanilang responsibilidad na mangalaga sa mga taong nangangailangan ng suporta
- **Palatandaan ng Pagpapabaya:**
 - Madalas na mga UTI
 - Hindi maayos, maruming mga damit, buhol-buhol o hindi malinis na buhok
 - Kulang sa nutrisyon at nauubusan ng tubig
 - Mga medikal na kondisyon na hindi nagagamot
 - Kalat, marumi o mabahong amoy sa bahay

Pag-uusap Tungkol sa Pang-aabuso

- Dapat makipag-usap ang mga DSP sa indibidwal tungkol sa kanilang personal na pisikal na mga limitasyon
- **Kung napapansin mo ang isang posibleng maabusong sitwasyon,**
 - Maghanda ng isang checklist ng mga tanong na maitatanong mo
 - Maging bukas ang isip at madaling lapitan – bigyan ang indibidwal ng panahon para makasagot sa mga tanong at magtanong ng kanilang sariling mga tanong
 - Maging tapat – ang “sugarcoating” ay maaaring hahantong sa higit pang pang-aabuso
 - Subukang manatiling kalmado

Pagsumbong sa Pang-aabuso

Kailangang isumbong ang lahat ng pang-aabuso.

- Kung sa palagay mo ang sitwasyon ay maaaring mapang-abuso, isumbong ito!
- Kung ang pinaghihinalaang pang-aabuso ay nagaganap sa isang lisensyadong pasilidad at humantong sa seryosong pinsala sa katawan, **kailangang abisuhan mo kaagad ang lokal na tapagpatupad ng batas – nang hindi lalampas ang 2 oras** matapos malaman ng reporter ang pang-aabuso

Pagsumbong sa Pang-aabuso – Higit pa sa Pagpapatupad ng Batas

- Ang mga pinaghihinalaang insidente sa pang-aabuso / kapabayaang ay dapat iulat sa loob ng isang araw ng negosyo pagkatapos malaman ang tungkol sa insidente sa sentrong pangrehiyon at sa hindi bababa sa isa sa iba pang mga ahensya na ito:
 - **Para sa lahat ng mga indibidwal:** Lokal na nagpapatupad ng batas at tagapag-ugnay ng serbisyo sa sentro ng rehiyon
 - **Mga Indibidwal na nakatira sa isang lisensyadong bahay:** Ahensya sa Paglilisensya, Serbisyo na Pangangalaga ng Matanda, at ang Ombudsman
 - **Mga matatanda at matatanda:** Mga Serbisyo para sa Proteksyon ng Matanda
 - **Mga Bata:** Mga Serbisyong Protektibo ng Bata

Mapagkukunan ng Impormasyon sa Bansa

- National Domestic Violence Hotline:
<https://www.thehotline.org/>
- Stop Abuse for Everyone:
<https://www.stopabuseforeveryone.org/>
- End Abuse of People with Disabilities:
<https://www.endabusepwd.org/>

Mapagkukunan ng Impormasyon sa California

- Session 3 ng California DSP pagsasanay:
(https://www.dds.ca.gov/wp-content/uploads/2019/03/DSPT_StudentYear1FullVersion_20190308.pdf)
- Disability Rights California's Abuse, Neglect, and Crimes Against People with Disabilities program:
<https://www.disabilityrightsca.org/what-we-do/programs/abuse-neglect-and-crimes-against-people-with-disabilities>
- California Victim Compensation Board:
<https://victims.ca.gov/victims/>
- California Partnership to End Domestic Violence:
<https://www.cpedv.org/>

Naghahanap ng mga Lokal na Programa?

- Tinukoy ng WomensLaw.org ang maraming lokal na mga programa batay sa county sa California
- Tingnan mo: <https://www.womenslaw.org/find-help/ca/advocates-and-shelters/local-programs>

Karagdagang Mga Mapagkukunan ayon sa Uri ng Pag-abuso

- **Pisikal na Pang-aabuso**

- <https://au.reachout.com/articles/what-is-physical-abuse>
- <https://www.betterhelp.com/advice/abuse/what-is-physical-abuse-and-how-do-you-identify-a-victim/>

- **Emosyonal o Sikolohikal na Pang-aabuso**

- <https://www.relias.com/blog/verbal-abuse-impact-on-people-with-disabilities>
- <https://www.verywellmind.com/identify-and-cope-with-emotional-abuse-4156673>

Karagdagang Mga Mapagkukunan ayon sa Uri ng Pag-abuso (2)

- **Sekswal na Pang-aabuso**

- California Coalition against Sexual Assault:
<http://www.calcasa.org/>
- Illinois State kampanya na "Imagines Project" na dokumento sa Mga Babae na May Kapansanan at Pang-aabusong Sekswal (2010): <http://accessingsafe.wpengine.com/wp-content/uploads/2015/06/mini-module-4-education-guide.pdf>

- **Pinansyal na Pang-aabuso o Pananamantala**

- <https://www.verywellmind.com/financial-abuse-4155224>
- <https://nnedv.org/content/about-financial-abuse/>

Karagdagang Mga Mapagkukunan ayon sa Uri ng Pag-abuso (3)

- **Pang-aabuso sa Pamamagitan ng Pagpapabaya:**
 - <https://www.psychologytoday.com/us/blog/love-and-sex-in-the-digital-age/201904/neglect-is-form-abuse>
 - <https://disabilityjustice.org/medical-or-physical-neglect/>